

Bebek ve Çocuk Giyim Markalarının Yavaş Modayı Destekleyen Çalışmaları *

Baby and Kids Clothing Brands's Supportive Works of Slow Fashion

ÖZET

0-2 Yaş bebek ve 2-6 yaş arası ilk çocukluk dönemleri fiziksel gelişimin en hızlı olduğu dönemlerdir. Bu dönemlerde satın alınan bebek ve çocuk giyim ürünleri sadece mevsimlik ihtiyacı karşılayacak süre boyunca kullanılmaktadır ve devamlı yeni giyim ürünlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Hızlı tüketim sonucu kontrolsüz atık oluşmakta ve doğal kaynaklar, insan sağlığı ve çevre açısından risk oluşturan bir noktaya gelmektedir. Bu çalışmada tekstil endüstrisindeki hızın azaltılmasına yönelik bir çözüm önerisi olarak bebek ve çocuk giyim markalarının sürdürülebilir ve yavaş modayı destekleyen çalışmaları ele alınmıştır.

Bu çalışmada; bebek giyiminin sürdürülebilirlik ve yavaş moda kavramları ile olan ilişkileri ortaya konmaktadır. Sürdürülebilirliğin giyim endüstrisindeki ekolojik, ekonomik ve sosyal boyutları bağlamında incelenerek; bebek giyim markalarının çalışmaları ve projeleri incelenmektedir. Ayrıca sürdürülebilirliğe katkı sağlayan içeriğe sahip, dört farklı kullanım alanı bulunan fonksiyonel giysi tasarımı önerisi ile çalışma desteklenmektedir. Makalede sunulan tasarım örneği ve firmaların çevreyi korumaya yönelik çalışmaları ile tüketicinin çevre dostu uygulamalara karşı farkındalığının oluşması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Yavaş Moda, Bebek ve Çocuk Giyimi.

ABSTRACT

0-2 years old baby and 2-6 years old childhood periods are the most fastest periods of physical development. Baby and children's clothing products which have purchased during these periods are only used for a period of time for seasonal needs. Because of that situation, new clothing products are constantly needed. The fashion industry is also gaining momentum with the need that occurs with the fast physical development of babies. As a result of rapid consumption, uncontrolled waste is formed and it comes to a point that poses a risk in terms of natural resources, human health and the environment. In this study, as a solution proposal to reduce the speed in the textile industry, the studies of baby and children's clothing brands that support sustainable and slow fashion are investigated.

In this study; The relationship between baby clothing and the concepts of sustainability and slow fashion is revealed. In the context of ecological, economic and social dimensions of sustainability in the clothing industry; studies and projects of baby clothing brands are examined. In addition to that, the study is supported by a functional clothing design proposal with four different areas of use, with content that contributes to sustainability. With the design example which has presented in the article and the efforts of companies to protect the environment, it is aimed to raise awareness of the consumer against environmentally friendly practices.

Keywords: Sustainability, Slow Fashion, Baby and Kids Clothing

GİRİŞ

Bebeklerin hızlı büyümeleri kaynaklı oluşan giyim ihtiyacının ve tekstil endüstrisinde artan hızlı tüketimin oluşturabileceği tekstil atık miktarını en aza indirebilmek gerekmektedir. Araştırmanın amacı; makalenin ana konusunu oluşturan sürdürülebilir ve yavaş moda kavramlarına yönelik olarak bebek ve çocuk giyim markalarının çalışmaları ve uygulamaları değerlendirilerek sürdürülebilir bir dünya için farkındalık yaratmaktır. Sürdürülebilirlik çalışmalarının ve tüketicinin çevreye en az zararı verebilecek giyim tercihine yönelmesi konusunda bilinçlendirilmesi çalışmanın hedeflerindedir. Araştırma kapsam bakımından nitel araştırma yöntemi ile yapılmıştır. Konu ile ilgili tez, makale, veri tabanları, dergi ve kitaplardan literatür incelemesi yapılırken ayrıca Türk ve uluslararası bebek ve çocuk giyim markalarının sürdürülebilir moda konusundaki çalışmaları incelenmiştir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK TANIMI

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinde (BMİDÇS) Madde 2; sözleşmenin nihai amacını “sözleşmenin ilgili hükümlerine göre, atmosferde kontrolsüz bir şekilde artan sera gazının iklim sistemi üzerindeki insan kaynaklı oluşan olumsuz etkisini önleyecek seviyede tutmaktır” olarak tanımlanmıştır. Bu amaçla “ekosistemlerin iklim değişikliğine uyum sağlamasına, gıda üretimini riske atmamasına ve ekonomik kalkınmanın sürdürülebilir şekilde

Aylin Ayakdaş¹

How to Cite This Article

Ayakdaş, A. (2023). “Bebek ve Çocuk Giyim Markalarının Yavaş Modayı Destekleyen Çalışmaları”, International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:51; pp:2983-2999. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNALS.70771>

Arrival: 22 April 2023
Published: 31 July 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Nişantaşı Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı, İstanbul, Türkiye

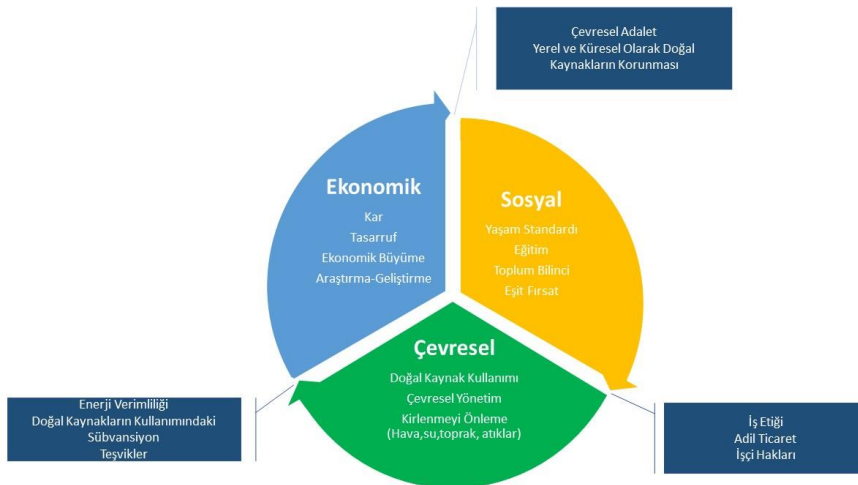
devamlılığının sağlanmasına izin verecek bir süre zarfında ulaşılmalıdır” hükmü ile desteklenmiştir (Değerli, 2019: 404).

Sürdürülebilirlik kavramı, insan ve çevre sağlığının korunmasını, ekolojik değerlerin iyileştirilmesini ve bu değerlerin geleceğe aktarılmasını hedeflemektedir. (Şevkay, 2021:28). Sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma düşüncesi ilk olarak 1972 yılında Stokholm, İsveç’te gerçekleşen “United Nations Human Environment Conference” (Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı Deklarasyonu)’unda ortaya konan ilkelerden yola çıkmıştır. 1987 yılında yayınlanan Brundlant Raporu’nda yer alan “Ortak Geleceğimiz” (Our Common Future) isimli rapor ile ünlenmeye başlamıştır (Azaklı, 2018:3).

Kipöz’e göre sürdürülebilirlik, “bugünün gereksinimlerini gelecek kuşakların kendi gereksinimlerini karşılamalarını engellemeyecek biçimde karşılayabilmektir.” (Kipöz, 2015:117). Yani doğal kaynaklardan yararlanmada gelecek nesillerinde en az kendinden bir önceki nesil kadar hakkı vardır (Ayanoğlu ve Ağa, 2017:255).

Sürdürülebilirliğin gerçekleşmesinde çevresel, ekonomik ve sosyal olmak üzere 3 temel bileşenin sağlanması gerekmektedir.

- ✓ Çevresel sürdürülebilirlik ile doğal kaynakların gelecek nesiller için korunması ve çevresel sonuçlar dikkate alınarak geri dönüştürülebilir kaynakların kullanılması hedeflenmektedir.
- ✓ Ekonomik sürdürülebilirlik, hammadde, enerji ve insan gücü gibi ekonomik kaynakların verimli ve ihtiyaç dahilinde kullanımının sağlanmasıdır.
- ✓ Sosyal sürdürülebilirlik, bireyin ihtiyaçları karşılanırken insan ve işçi hakları gibi toplumsal koşulların sürdürülebilirliğine odaklanmaktadır (Can ve Ayvaz, 2017: 3).

Şekil 1: Sürdürülebilirliğin üç boyutu.

Kaynak: URL-1

TEKSTİL VE MODA SEKTÖRLERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

İçinde bulunulan yüzyılın en çok karşılaşılan kavramlarından biri sürdürülebilirliktir ve birçok farklı alanda bahsedilmektedir. Sürdürülebilir şehir, sürdürülebilir ekonomi, sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir işletme, sürdürülebilir kaynak yönetimi, sürdürülebilir moda, sürdürülebilir mimari bunlardan bazılarıdır.

Günümüzde tekstil ve moda tasarımı alanında artan üretim ve tüketimin sonucu olarak kontrolsüz atık oluşmaktadır. Bu hız, doğal kaynaklar, insan sağlığı ve çevre açısından risk oluşturan bir noktaya gelmiştir. Bu sonuçlara bağlı olarak sürdürülebilir moda kavramı da her geçen gün önem kazanmaya başlamıştır.

Ekolojik moda olarak da adlandırılabilen sürdürülebilir moda; doğal kaynakların kullanımı konusunda duyarlı, geri dönüşüme uygun ve kalite standartları yüksek ürünlerin yer aldığı bir akımdır. Bu akımın amacı, geçmiş ve gelecek arasında sürekliliği olan sistemlerin oluşturulması, doğal kaynakları korunmak ve toplumsal sorumluluklar konusunda bilinçli tüketicilerin oluşmasını sağlamaktır (Sevinç, 2019: 62). Bir diğer amacı ise, düşük üretim rakamları ile yüksek kaliteli ürünlerin üretimi sağlamak ve hızlı tüketim alışkanlığını yavaşlatmaktır (Mehralı, 2015:59).

YAVAŞ MODA

Yavaş moda, hızlı modanın yaratmış olduğu üretim kaynaklarının ve çevresel etkisinin azaltılmasına yönelik bir yaklaşımdır. Bu kavram ilk kez Fletcher (2007) tarafından kullanılmıştır (Mangır, 2016:150). Yavaş moda bir diğer ismi ile yavaş giyinme hareketi, hızlı modanın antitezi olarak kaliteli kumaşlar ve işçilikle, insani çalışma ortamlarında üretilen, etik gelir dağılımının yapıldığı sürdürülebilir bir tüketimi önermektedir (Ökten, 2020:154).

Yavaş moda hareketinin temel felsefesi, uzun ömürlü olarak giyilebilecek giysilerin, yüksek kaliteli ve hızlı modada olduğu modası hızlı geçecek ürünlerin yanı sıra zamansız ürünler üretilmesidir. Bu üretimi yerel kaynaklarla, yerel moda stilleriyle ve ekolojik hammaddeler ile üretilmesi hedeflenmektedir (Yücel ve Tiber, 2018:374).

Günümüzde üretilen giyim ürünlerine ait önemli problemlerden biri, kısa ömürlü olarak kullanılmalarıdır. Bu durum, tekstil atıklarının oluşumunu büyük oranda arttırmaktadır. Aynı zamanda yeni ürünlere duyulan ihtiyaç ile daha fazla kaynak ve enerji kullanımına neden olmaktadır (Ozan ve Doğan, 2014:157). Nüfusun ve hızlı tüketim alışkanlığının arttığı moda endüstrisinde, geri dönüşüm gibi yeni elyaf üretim sistemlerine yönelmek gerekmektedir. Modadaki bu hızlı döngüyü kapatmanın anahtarı geri dönüşüm ile mümkün olmaktadır (Turunç, 2019 :135).

Yavaş moda ürünleri üretim süreçlerini ve nihai ürün bakımından sürdürülebilir. Bu sebeple yavaş moda ürünleri hızlı moda ürünlerinden çok daha yüksek fiyatlıdır. Yüksek fiyat algısı tüketicilerin yavaş moda ürünlerini kullanmasının önünde bir engel olarak görülmektedir. Forsman ve Madsen (2017), tüketicilerin yavaş moda ürünlere karşı tutumlarını araştırdıkları bir çalışma bulunmaktadır. Araştırma sonucuna göre, tüketicilerin sürdürülebilir moda karşı ilgili oldukları fakat pahalı bulduklarını ve kolay ulaşamadıkları için tercih etmedikleri yönündedir (Dündar, 2019 :12).

BEBEK VE ÇOCUK GIYİM FİRMALARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİ SAĞLAYAN UNSURLAR

Tekstil endüstrisinin etkin ve bazen de karmaşık yapısı, pazardaki hızlı değişime neden olmaktadır. Firmaların sürekli ve hızlı değişim ihtiyacına duyarlı olmasını gerektirmektedir (Köse ve Aydın, 2020: 89). Sürdürülebilirliği benimseyerek üretimin her alanında uygulayan ve bunu tüketiciye şeffaf bir şekilde aktaran firmalar, toplumsal açıdan olumlu bir izlenim bırakarak marka saygınlığını ve değerini arttırmaktadırlar (Duran, 2018:24). Tekstil sektöründe firmaların yapmış oldukları sürdürülebilirlik çalışmaları sayesinde tüketici bilinçlenmekte ve tüketim alışkanlıkları da değişmektedir. Tekstil sektörünün geleceği için doğal kaynakların verimli ve en doğru şekilde kullanılmasında firmaların sahip olması gereken unsurlar aşağıdaki gibidir.

Şekil 2: Firmaların sürdürülebilirliğini sağlayan unsurlar.

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Hammadde

Bir ürünün sürdürülebilir olabilmesi için en önemli etken üründe kullanılan hammaddedir. Sürdürülebilir ve ekolojik tekstiller, elyaftan ürüne dönüşümünde ki tüm aşamalarda çevresel etkileri düşünülerek üretilmiş, geri dönüşülebilir veya çevreye zararsız ürünlere dönüştürülebilir tekstiller olarak adlandırılmaktadır (Çebi, 2014: 35).

2010 yılında, Future Fabrics Expo projesi kapsamında “The Sustainable Angle (Sürdürülebilir Perspektif)” tarafından desteklenen; Ananas Lifi (Piñatex), Portakal Lifi, Patates Lifi (Parblex), Geri Dönüştürülmüş Mahsul Atıkları (Agroloop Bio Fibre), Üzüm Lifi (Vegeatextile) beş yenilikçi lif olarak listelenmiştir. Bu liflere ek olarak, Organik Pamuk Lifi, Ketten Lifi, Kenevir Lifi, Bambu Lifi, Kabak Lifi, Mısır Lifi, Soya protein elyafı / Soya Sil Elyafı, Süt Protein Elyafı, Isırgan Lifi, Örümcek İpeği, Balık Pulu Lifi (Umorfil), Lyocell-Tencell, Seacell Lifi (Deniz Yosunu), Kayın Ağacı Lifleri, Viskon, Modal lifleri sürdürülebilir bitkisel ve hayvansal liflere örnek verilebilir. (Şen ve Gürel, 2021:7)

Makale kapsamında yapılan araştırmalarda, bebek ve çocuk giyim markalarının üretim aşamasında genellikle organik pamuk ve bambu liflerini kullandıkları görülmektedir. Pamuk ve bambu kumaşlar, teri emer ve vücudun hava almasını sağlamaktadır. Ayrıca bebeğin giyim konforuna uygun olan bu tekstil lifleri ebeveynler tarafından da tercih edilmektedir.

Üretim

Üretimde sürdürülebilirliğin sağlanması için, üretim aşamasında çevresel faktörler dikkate alınmalıdır. Ayrıca sürdürülebilir üretim ile ürünler kullanıldıktan sonra tekrar pazara sürülebilir. Geri dönüşülebilir ürünler ile ürünlerin tekrar kullanılması sağlanır. Böylece çevreye verilen zararı en aza indirilirken hammadde kullanımı da azaltılmaktadır (Turhan, Kartum, Özdemir, 2018:7).

Çalışma Koşulları

Üretiminde görev alan çalışanların, çalışma şartlarını ve emeklerinin karşılığını alıp almadıklarını önemsenmesi sürdürülebilir bir şirket olma kriterlerinden bir diğeridir. Bu unsur ile işin ilk başladığı yer olan kumaş üretiminden ürünün satışını yapan personele kadar her çalışanın hak ettiği değeri görmesi hedeflenmektedir.

Şeffaflık

Şeffaflık prensibi ile tüketici, tekstil firmalarının çalışma koşullarından doğal kaynaklara vermiş oldukları özene kadar tüm işletme fonksiyonları hakkında bilinçlendirilmektedir.

Sertifikalar

Bir tekstil ürününün organik olarak adlandırılabilmesi için üründe kullanılan hammaddenin yanı sıra üretim süreçleri açısından sertifikasyon kuruluşları tarafından sertifikalanmış olmaları gerekmektedir. Sertifikalar ile marka tüketiciye, organik standartlara göre üretildiğinin, işlendiğinin ve pakletlendiğinin garantisini vermektedir (Kitikate, 2023). Özellikle bebek ve çocuk giyiminde, organik standartlara göre üretim oldukça önemlidir. Firmaların; Global Organic Textile Standard-GOTS (Küresel Organik Tekstil Standardı), Fair Trade (Adil Ticaret Belgesi), Bluesign, BSCI (Business Social Compliance Initiative), Cradle to cradle, Organic Content Standard (OCS), BCI-Better Cotton Initiative, OEKO-TEX® Standard gibi sertifikalara sahip olmaları gerekmektedir (Hertantyo, 2021).

Türkiye ve dünya genelinde birçok markanın üretim süreçleri bakımından akredite olmuş sertifikaları bulunmaktadır. Örneğin Türk bebek giyim markası olan Phoca, ürünlerini üretirken sadece organik pamuklu ürünler kullanmaktadır ve GOTS (küresel organik tekstil standardı) sertifikası bulunmaktadır (Magger, 2020). Scotch & Soda markası, The Better Cotton Initiative BCI (İyileştirilmiş Pamuk Girişimi) programına üyedir. Marka, 2022 yılından 2025 yılına kadar %100 oranında sürdürülebilir pamuk kullanımını hedeflemektedir. Monica&Andy firmasının da GOTS sertifikası bulunmaktadır. Üretim aşamasında tüm ürünlerini denetim altında tutmaktadır ve ürünleri böcek ilaçları, toksik ağır metaller ve klor ağartıcılar içermemektedir (Bayar, 2020).

Bebek ve çocuk giyim firmalarının sürdürülebilirliğini sağlayan bu unsurlar sayesinde markaların üretim teknikleri ve üretim şartları hakkında bilgi sahibi olunması, markaların sürdürülebilirlik çalışmaları hakkında bilgi sahibi olunması, ikinci el kıyafet sektörüne destek olarak kıyafetlerin yeniden kazandırılmasının sağlanması ve ekolojik tekstillerin kullanılması ile geri dönüşümün desteklenmesi gibi konularda tüketici bilinçlenmektedir.

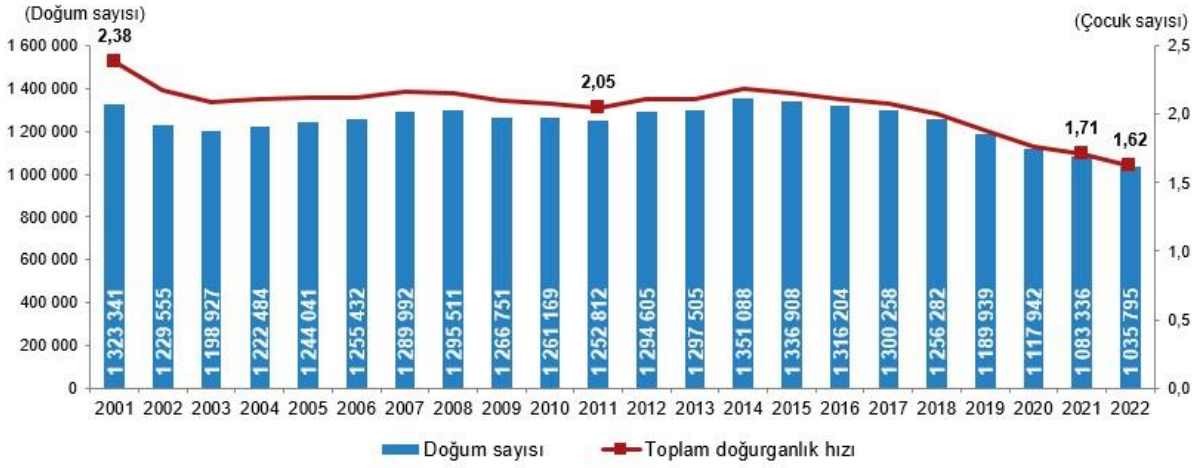
SÜRDÜRÜLEBİLİR BEBEK VE ÇOCUK MARKALARI

Gelişim, canlı varlıkların tümünün yaşamı boyunca geçirdiği değişim olarak tanımlanabilir. İnsanın gelişimi doğumdan ölüme kadar devam etmektedir. Gelişimde ki hız her yaşta farklı oranda değişmektedir. Gelişim süresi boyunca belli fizyolojik ve psikolojik özelliklere göre bebeklik, çocukluk, ergenlik, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık gibi dönemlere ayrılmaktadır (Şimşek, 2004: 208).

Çocukların en hızlı büyüyen dönem 0-2 yaş aralığı bebeklik dönemidir. Ortalama bir bebeğin gebelikten doğuma kadar boyu 50 ile 52 santimetreye kadar ulaşır. Doğumdan sonra büyüme yavaşlar ve çocukluk döneminden bu hız büyük ölçüde azalır. Bebek birinci yaşına kadar bir yılda 25-30 santimetre arasında uzarken ikinci yaşına kadar 12-15 cm daha uzar ki, bu da bir yetişkinin boyunun ortalama yarısı kadardır. Kız çocuklarında boy, ikinci yaşına kadar yetişkin boyunun yarısından biraz daha fazladır (Einon, 2012:10).

İlk çocukluk evresi, erken çocukluk dönemi olarak da adlandırılabilen gelişim evresi 2-6 yaş arasını kapsamaktadır. Bu evrede çocuklar benzer gelişim özellikleri göstermektedirler. Gelişim hızı bu evrede doğum öncesi be bebeklik evresine göre daha yavaş olmaktadır. Ancak gelişim istikrarlı şekilde devam etmesine karşın her yıl gelişim hızı biraz daha yavaşlamaktadır (Namlı, 2023: 68). İlk çocukluk döneminde, boy ve kilo artışı yavaşlar ve ergenlik dönemine kadar devam eder. 4 yaşına gelen çocuğun boy uzunluğu yeni doğan bebeğin boy uzunluğunun iki katına ulaşır (Atay, 2016:93).

Türkiye’de her yıl ortalama 1 milyon 100 bin bebek dünyaya gelmektedir. TÜİK verilerine göre 2022’de 1 milyon 35 bin 795 bebek dünyaya gelmiştir. Doğurganlık hızı 2001 yılında 2,38 iken 2022 yılında 1,62 çocuk olarak gerçekleşmiştir. Doğurganlığın nüfusun yenilenme düzeyi olan 2,10’dur ve 2022 yılında bu oranın altında kaldığı gözlemlenmiştir (TUİK, 2023).

Şekil 3: Doğum sayısı ve toplam doğurganlık hızı, 2001-2022.

Kaynak: URL-2

Yılda 1 milyonun üzerinde bebeğin dünyaya geldiği Türkiye’de CBME (anne, bebek, çocuk fuarı) verilerine göre bebek ve çocuk tekstili pazarı 2022’yi 10 milyar dolar ile kapatırken, 2023’te de 200 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. Son dönemde ebeveynlerin hızla değişen öncelikleri de pazara yön vermektedir. Çocukları için sürdürülebilir ve sağlıklı bir yaşam inşa etmek isteyen ebeveynler artık bebeklik döneminden başlayarak doğal ve organik ürünlere yönelmektedirler (DHA, 2023). Günümüzde çevreye duyarlı ve bebeklerin hassas ciltlerine uygun olan ekolojik tekstiller, bebek giysilerinde kullanılmaktadır.

0 ile 5 yaş aralığını kapsayan bebeklik ve erken çocukluk döneminde büyüme hızının fazla olmasından kaynaklı olarak zaruri giyim ihtiyacı da fazladır. Tüketim de doğru orantılı olarak artmaktadır. Bu dönemlerde satın alınan giyim ürünleri sadece mevsimlik ihtiyacı karşılayacak süre boyunca kullanılmaktadır ve devamlı yeni giyim ürünlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Hızlı tüketimin olduğu bu yaş aralığında çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarıyla da sürdürülebilir moda ürünlerinin önemi de artmaktadır ve üretimdeki bu hızı azaltmaya yönelik olarak yavaş modayı destekleyen çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Türkiye ve uluslararası dünya genelinde bebek ve çocuk giyiminde sürdürülebilir çalışmaları ile söz sahibi olan öncü firmalardan bazıları şu şekildedir:

Türkiye’de sürdürülebilir çalışmaları bulunan markalara örnek olarak; Lc Waikiki, wakomono, Kapbula, Little Yucca, Ilo baby, Organicera, Kiti Kate, Tots &More, Pacco Baby, Baby Tol, Organic Kid, Çiğit, Little Gusto, Organic Manufacture, Phoca markaları verilebilir. Bu markaların ortak noktaları yerel hammaddeler ve üretim sistemi ile ürünlerin değerlerini arttırmaları, yaşam döngüsü uzun zamansız giysiler üretmeleri ve üretimde çevresel etkileri en aza indirecek yöntemlere başvurmalarıdır. Bu markaların öncülüğü ile çevre dostu ürünler konusunda tüketici de bilinçlenmektedir.

Dünya genelinde yavaş üretime teşvik eden, etik ve sürdürülebilir ürünler üreten ve dayanıklı ürünleri fark yaratan birçok bebek ve çocuk giyim firması bulunmaktadır. Patagonia, Stella Mc Cartney, United Colors Of Benetton, Aarre Kid, Coloured Organics, Kitz, Heimat, Futuro Bambino, Finn&Emma, Scotch & Soda, Hanna Andersson, Monica&Andy, Little Emperor, Mate, Reima vb. gibi birçok marka örnek olarak verilebilir.

Bu markalar, organik ve doğa dostu ürünleri ile bebeklerin oldukça hassas olan ciltlerine ve sağlığına önem vermektedirler. Ayrıca bu markalar, çevreye duyarlı, atık kontrolü sağlayan, geri dönüşüm konusunda duyarlı, enerji ve doğal kaynakları tasarruflu ve en verimli şekilde tüketen, adil ticaret esaslarına uygun olarak karşılığını ödeyen ve emeğe saygı duyan firmalar olarak fark yaratmaktadır (Poyraz, S. 2023). Bebek ve çocuk giyim markalarının örnek çalışmaları şu şekildedir;

🌱 Kapbula markası, 0-6 yaş aralığındaki bebek ve çocuklar için çevre ve insan sağlığına duyarlı hammaddeler kullanarak giysiler üretmektedir. Koleksiyonlarında odak noktası, sürdürülebilir ve çocukların günlük aktivitelerini kısıtlamayan, giyim konforuna sahip ve uzun süreli kullanım sağlayan giysilerdir. Bu sayede ürünlerini birden çok çocuk kullanabilmektedir (Kapbula, 2023).

Şekil 4: Kapbula Markası Yavaş Moda Projesi.
Kaynak: URL-3

Little Yucca markası, 0-5 yaş aralığında organik ve cinsiyetsiz kıyafetler üretmektedir. Organik ve cinsiyetsiz ürünleri ile uzun ömürlü kullanıma imkan tanımaktadır. Ürünleri üretirken çevresel faktörleri ve çocuk sağlığını düşünen marka, tüm ürünlerini %100 organik pamuktan üretmektedir. Bebek ve çocuk giyiminde çok kullanışlı bir model olan taytları kumaş içeriğindeki %3-5 oranındaki elastan sebebiyle üretmemektedir. Elastan içeriği olmayan bir tayt fonksiyonelliğini kaybedecektir. %100 pamuk olmayan hiçbir ürünü koleksiyonlarında kullanmamaktadır (Şenyuva, E. 2018).

Şekil 5: Little Yucca Cinsiyetsiz Giysi Tasarımları.
Kaynak: URL-4

BEBEK VE ÇOCUK GİYİMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR VE YAVAŞ MODAYI DESTEKLEYEN ÇALIŞMALAR

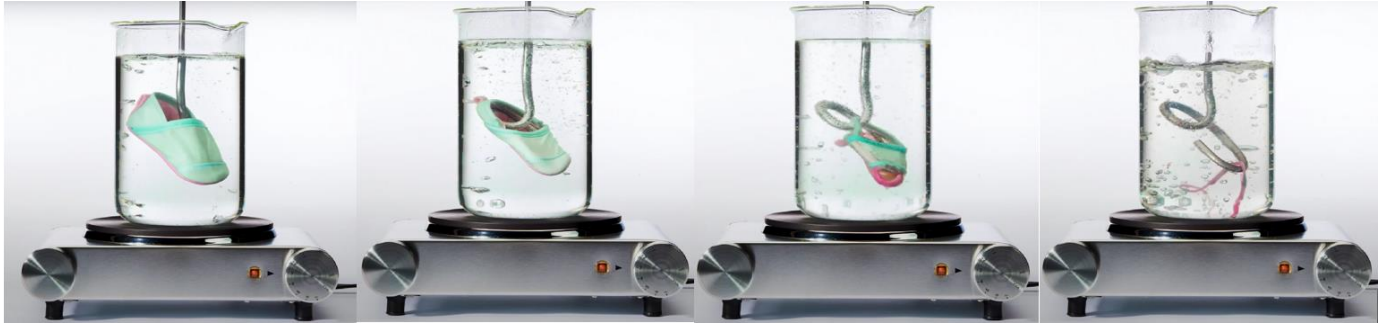
Tekstil endüstrisinde sürdürülebilirlik projeleri topluma örnek olması açısından oldukça önemlidir. Karbon ayak izini azaltmaya yönelik çalışmalar, geri dönüşüm projeleri ve çevreci çözümler üreten projeler ile sürdürülebilirliğin sağlanması mümkündür.

İnovatif ve Sürdürülebilir Çalışmalar

Tasarımcı Jesse Milliken, 2020 yılında Woolybubs ismini markasını kurmuştur. Milliken'in gezegende çevresel etkiyi iyileştirmeye yönelik yenilikçi çözümü olan bebek ayakkabıları, suda çözünerek yok olmaktadır. Sürdürülebilir bebek ayakkabıları polivinil alkolden (PVA) üretilmektedir ve vegandır. Atık sorununu ortadan kaldıran bu ayakkabılar kozmetik ve ilaç sektöründe kullanılan ve suda çözünen bir plastik olan polivinil alkolden (PVA) üretilmektedir. Birçok tekstil ürününe göre çok daha az su ve enerji tüketimi gerektirmektedir ve endüstriyel

kompost tesislerinde geri dönüştürülebilmektedir. Kaynayan suda kırk dakika bekletilen ayakkabılar biyolojik olarak tamamen parçalanmaktadır ve toksik olmayan bir sıvıya dönüşmektedir (Gören, 2022).

Kaynar suda eriyen ayakkabılar, yüksek dayanıklılığa sahiptir ve bir başka bebeğe bağışlanabilecek kadar uzun süreli kullanıma uygundur. Tasarımcı Miliken, ayakkabıların dayanıklılığını arttırmak için ipek benzeri bir malzeme tasarlayarak iplik dahil olmak üzere ayakkabının her bileşeninde polivinil alkol kullanılmıştır. Tasarımcı bebeğin konforu ve çevresel ayak izi faktörlerini de düşünerek ayakkabılarda elastik kullanmamıştır (Peters, 2022).

Şekil 6: Suda Çözünerek Kaybolan Vegan Bebek Ayakkabıları.

Kaynak: URL-5

Alman asıllı ayakkabı markası Thies'in sürdürülebilir materyallerle üretilen ve ana malzemesi zeytin olan vegan çocuk ayakkabıları üretmektedir. Koleksiyonda yetişkinler ve çocuklar için cinsiyetsiz ayakkabılar yer almaktadır. Çocuk ayakkabıları zeytin derisinden yapılırken, yetişkin ayakkabıları kauçuk tabana sahiptir ve kromsuz astarlardan üretilmektedir (Axworthy, 2018). Üretim süreci zeytin endüstrisindeki atıkları azaltmaya yönelik olarak sürdürülebilirdir. Islak yeşil metodunun patent sahibi Natural Leather Company'ye göre, Avrupa'da her yıl 12 milyon ton zeytin hasat edilmektedir ve hasat ve budama sonrası, hasat ağırlığının %10'u atık olarak kalmaktadır. Bu atıklar Thies ayakkabılarda vegan deri olarak kullanılmaktadır. Böylece atık soruna sürdürülebilir bir çözüm sunulmaktadır (Uğurdağ, 2018).

Şekil 7: Zeytin derisinden üretilen ayakkabı koleksiyonu: Thies.

Kaynak: URL-6

Geri Dönüşüm Çalışmaları

Red Orka, Hollandalı döngüsel bebek giyim markasıdır. Bebek giysilerini sürdürülebilir hale getiren aylık tulum aboneliği projesinde müşterilere yüksek kaliteli, dayanıklı, hijyenik ve yeniden kullanılabilir bebek tulumları alacakları bir sistem sunmaktadır. Müşteriler bebeği büyüene kadar kullandıkları tulumları iade ederek büyük bedenlerde tulum alabilmektedir. Avrupa'da üretilen tüm tulumlar organik pamuktan yapılmakta ve giyim konforu sağlayabilmesi için yan dikişleri bulunmamaktadır. Ayrıca tulumlar en az 6 bebeğin kullanımına uygun ve satın al, büyüt, at stratejisine sürdürülebilir bir şekilde alternatif sunmaktadır. Her bir müşteride 5.400 litre tasarrufu sağlanırken %48 daha az CO2 salınımı sağlamaktadır. (DigitalTalks, 2021).

Amerika'nın ilk döngüsel bebek giyim markası olan Borobabi, sürdürülebilir bebek kıyafetlerinin aylık olarak kiralanabileceği bir sistem sunmaktadır. Borobabi, küçülen kıyafetlerin çöp sahasına gitmesini önleyen çözüm önerisi sunmaktadır. Ödünç alınan giysiler, çocuk büyüene kadar veya mevsim değişikliği olana kadar kullanılmaktadır.

Atıkları çöp sahasından uzaklaştıran ve yüksek kaliteli organik lifler ile üretilen giysiler sürdürülebilir ve etik tasarım süreçlerine uygundur (McQuarrie, 2020).

Alman perakende markası Tchibo, çocuk kıyafetlerinin kiralanmasına ve paylaşılmasına öncülük eden "Tchibo Share" isimli platform ile çevrimiçi hizmet sunmaktadır. Müşterinin en az bir yıllık süre boyunca aldıkları giysiler, iade edildikten sonra profesyonel olarak temizlenmekte ve bir başkası tarafından kullanılabilir üzere satışa çıkmaktadır. Tchibo Share uygulaması sürdürülebilir ve kaynakların korunmasını destekleyen bir uygulama olmasının yanında zaman, para ve yerden tasarruf sağlayarak dolaptaki giysi çeşitliliğini artırmaktadır (Duong, 2018).

Şekil 8: Tchibo Share Platformu.

Kaynak: URL-7

♻️Bebek ve hamile giyim şirketi olan Vigga, geri dönüşüme dayalı yeni bir ekonomik model olan düşük aylık ücretlerin ödendiği abonelik sisteminde faaliyet göstermektedir. Aileler için para tasarrufu sağlayan bu sistem aynı zamanda doğa dostu bir çözüm sunmaktadır. Vigga bebek giysilerinde beden aralıkları çocukların büyümesinin çeşitli aşamaları düşünülerek tasarlanmıştır ve her giysi beş aile tarafından kullanılmaktadır (Haar, 2017).

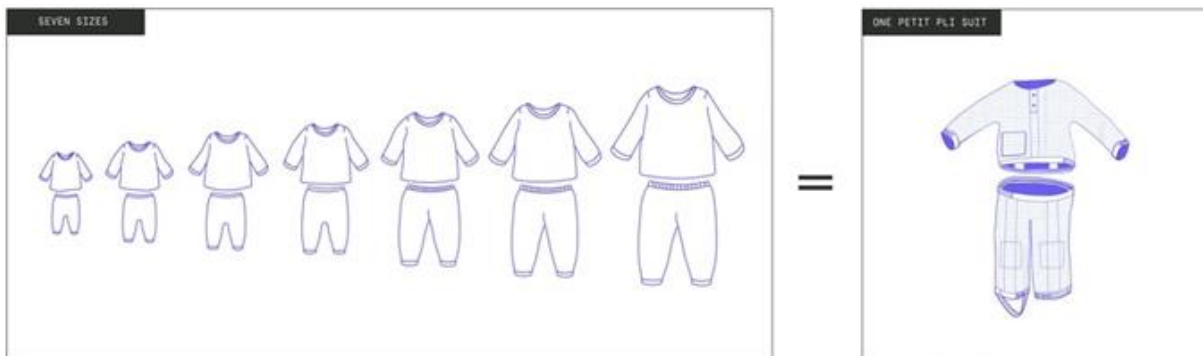
Fonksiyonel ve Sürdürülebilir Çalışmalar

♻️Havacılık Mühendisi Ryan Mario Yasin, çocukların hızlı büyümelerinden kaynaklı oluşan kıyafet ihtiyacına yönelik origamiden esinlenerek “Petit Pli” ismini verdiği 4 aylıktan 36 aya kadar giyilebilen giysiler tasarlamıştır. Yağmur ve rüzgara karşı koruma özelliği olan bu giysiler hafif, nefes alan bir yapıdadır ve çocuklara hareket özgürlüğü sağlamaktadır. Tasarımda kullanılan kumaş sentetik malzemelerle üretilmektedir. Hidrofobik kaplama ile su geçirmez hale getirilen üst katman doğrudan çocuğa temas edip onu rahatsız etmemektedir. 4-36 ay arası çocuklara uyan Petit Pli, tam 7 beden aralığını kapsamaktadır. Bu sayede hem masrafları azaltmakta hem de daha az tüketim sağlayarak daha sürdürülebilir bir çözüm haline getirmektedir (Görür, 2021)

Şekil 9: Büyüyen Kıyafetler “Petit Pli”.

Kaynak: URL-8

Şekil 10: Beden aralıkları “Petit Pli”.

Kaynak: URL-9

♻️Norveç asıllı organik bebek giyim markası Toey, bebek ve çocuk giysilerinin güvenli ve rahat olmasına özen göstermektedir. Aynı zamanda işlevsel ve kullanımı kolay olarak tasarlanan bebek giysileri ile ebeveynlerin hayatını kolaylaştırmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri’ndeki 300’den fazla ebeveynin yanı sıra Avrupa’daki 100 ebeveyn ile bebeklerin en çok ihtiyaç duyacağı işlevsellik ve uyum hakkında yapılan anket çalışmasında annelerin önceliklerine göre tasarlanan ve fonksiyonel kullanımı olan yenidoğan tulumunun özellikleri şu şekildedir;

Katlanır manşetler gerektiğinde eldivene/ayakkabıya dönüşmektedir.

En kolay bebek bezi kontrolleri ve değişikliği için çift yönlü fermuar kullanılmaktadır.

Geniş kalıplar ile bebek rahat hareket edebilmektedir.

Fermuar yenidoğan bebeğin göbek bağına teması engellenecek şekilde çapraz olarak yerleştirilmiştir (Toey, 2023).

Şekil 11: Giyim Konforu Düşünülmüş Tasarlanmış Fonksiyonel Yenidoğan Giysi Örneği.

Kaynak: URL-10

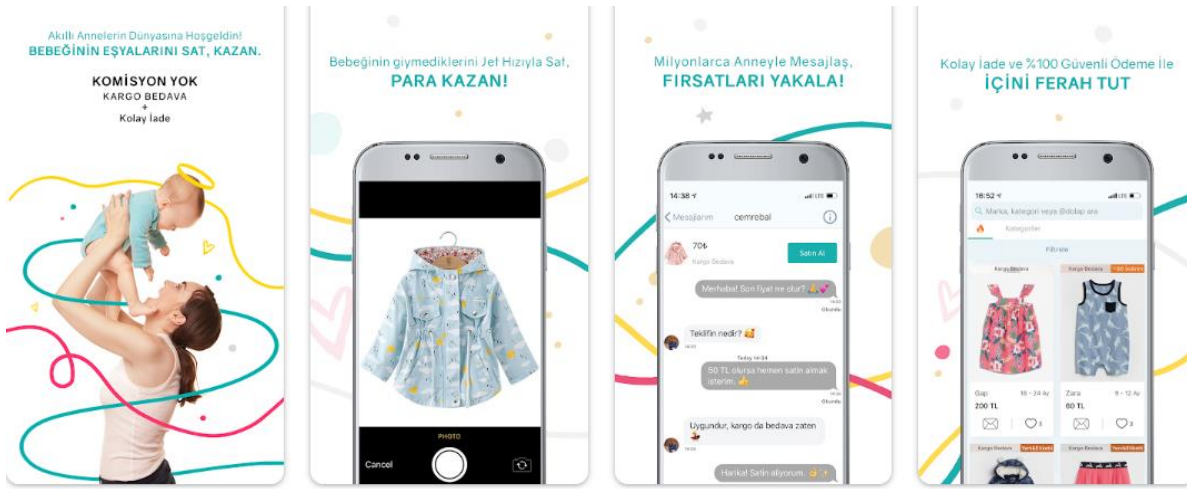
Sürdürülebilir Bir Tüketim Biçimi İkinci El Satışlar

Lif veya dolgu maddesi olarak geri dönüştürülen ikinci el giysiler yeniden tasarlanarak geri kazandırılmaktadır. Bazı moda tasarımcıları ikinci el ürünleri yaratıcı olarak uyarlarken bazı tüketiciler ise çevresel duyarlılıklarından dolayı ikinci el ürünleri tercih etmektedirler (Yıldırım, 2017: 487). İkinci el ürünler ihtiyaç duyulan giysilere yeni bir üretim ve kaynak kullanımı gerektirmeden ulaşım sağlamaktadır. Kaynak kullanımının ve atık artışının azaltılmasına da yardımcı olmaktadır (Okşar, 2021: 20). Günümüzde birçok giyim markasının modayı yavaşlatma anlayışı ile resmi web sayfaları üzerinden ikinci el ürün satışı yaptıkları görülmektedir. ASOS, Urban Outfitters, COS, Nordstrom gibi bir çok giyim markasının ikinci el satışları bulunmaktadır ve tüketiciyi ikinci el konusunda teşvik etmektedir (Varol, 2022: 59).

Bebekler yeni doğan ve ilk çocukluk evrelerinde oldukça hızlı büyümektedirler. Satın alınan bebek giysileri kısa süreli kullanılmakta bazen de hiç kullanılmamaktadır. İkinci el satışlar ile bu ürünlerin tekstil atığına dönüşmesini engellemektedir. Kullanılan bebek eşyalarının satın alınıp satılabileceği ikinci el pazarları, bebek ihtiyaçlarında daha az harcama yapılmasını sağlamaktadır. İkinci el satışa imkan sağlayan bazı markalara örnek olarak; Kidizen, Patagonia Rewear, Once Upon A Child, Children's Orchard, Thred Up, Kids Goods Store, Shop Tomorrows, Bagsy, Poshmark, Beeja May, Fabrick Collective, Fresh Kids, Handed Down, Vestiaire Collective, Etsy ve Facebook Marketplace örnek verilebilmektedir (Alvarado, 2021).

Priscilla Wuersch-Ng ve Lala Wang tarafından kurulmuş olan Preloulou markası, 0 ile 12 yaş aralığındaki bebek ve çocuklar için ikinci el kıyafet satışı sunmaktadır. Çevrimiçi olan konsinye platformu ile iyi durumda olan çocuk ve bebek giysilerinin ömrü uzatılabilmektedir ve moda endüstrisindeki atıkların azalmasında katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda ekonomik açıdan %30 ile %80 arasında tasarruf edilebilmektedir (Chow, 2021).

Günümüzde artan hayat pahalılığı, ebeveynleri ikinci el bebek ve çocuk alışverişine yöneltmektedir. Bebecruz mobil uygulaması ile uygun fiyatlı bebek ve çocuk ürünleri satın alınabilmektedir. Bu uygulamada; H&M, Benetton Kids, Marks&Spencer, Panço, Adidas, Armani gibi birçok markanın ürünlerini bulmak mümkündür. Giyim ürünlerine ek olarak bebeğin tüm ihtiyaçları uygun fiyatlarla karşılanmaktadır. Satın alma dışında satış yapmaya da imkan sağlayan uygulama ile ebeveynler gelişim süresince bebeğin ihtiyacını gören giysilerini bu site üzerinden satabilmektedirler. Maddi kazanç sağlamanın yanında geri dönüşüme destek sağlayan bu tarz uygulamalar ile bebek ve çocuk giyim sektöründeki hızlı tüketim alışkanlığı azaltılabilmektedir (Çelik, 2021).

Şekil 12: Bebecruz Aplikasyonu.

Kaynak: URL-11

Sürdürülebilir Bir Tüketim Olarak Sosyal Sorumluluk Projeleri

Bebeklerin gelişim evreleri nedeni ile kısa süreli kullanılan hatta hiç kullanılmamış bebek kıyafetlerini ve oyuncaklarını "Benden Kardeşime Dönüşüm Sepetleri" isimli projesi ile toplayan Ebebek markası, Ebebek uzmanlığı ve Türkiye'nin öncü döngüsel girişimi Nivogo teknolojisiyle ürünleri kategorilere ayrılmaktadır. Kategorilere ayrılan ürünler %100 hijyen sağlandıktan sonra paketlenip ihtiyaç sahiplerine teslim edilmek üzere dağıtımına çıkarılmaktadır. Sürdürülebilirliğe destek amacıyla başlatılan Sosyal sorumluluk projesinde ihtiyaç sahiplerine öncelik verilmektedir. Ülkemizde yaşanmış olan Kahramanmaraş merkezli 2023 depremi sonrası AFAD ve TIDER başta olmak üzere resmi kurumlarla koordineli çalışmalar yapılarak ihtiyaç sahiplerine bağışlanmaktadır (Erdoğan, 2023).

Şekil 13: Ebebek "Benden Kardeşime Dönüşüm Sepeti" Projesi.

Kaynak: URL-12

Bebe Dönüşüm, İstanbul'lu iki çocuk annesi olan Esra Akçay Duff tarafından kurulan ve organize edilen bir gruptur. Esra Akçay Duff, ilk bebeğinin doğumuyla birlikte acil ihtiyaç anlarında birbirine yardım eden anneler grubuna duyduğu ihtiyacı karşılamak amacıyla e-posta grubunu 2012 Aralık ayında aktifleştirmiştir. (Yüksel, 2020:37). Bu grup aracılığıyla ebeveynler birbirleri ile iletişim sağlarken aynı zamanda kullanım ömrünü tamamlayan bebek giysilerini ihtiyaç sahiplerine bağışlayabilmektedirler. Aile ekonomisine katkı sağlayan bu proje döngüsel ve sürdürülebilir moda ile çevre ekosistemine de büyük katkı sağlamaktadır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE FONKSİYONEL GİYSİ TASARIM ÖNERİSİ

Bebek ve çocuk giyim markalarının sürdürülebilir çalışmalarının incelendiği bu makale çalışması için annenin kullanabileceği fonksiyonel ve sürdürülebilir bir tasarım örneği hazırlanmıştır. Bebek ve çocuk giyiminde marka ve ürün tercihi genellikle anneler tarafından yapılmaktadır. Bilinçli bir tüketici olan anne, kendisi için alacağı ürünlerin de sürdürülebilir olmasına dikkat etmektedir.

Yapılan tasarım uygulaması ile, Anne, salopet elbise olarak giyebildiği bir ürünü farklı bir gün kol çantası olarak takabilmektedir. Bebek bakım çantası olarak kullanım özelliği olan bu çanta, yumuşak yapısı sayesinde ihtiyaç

durumuna göre yastığa dönüşmektedir. Ayrıca çanta içerisinde kullanılan ve salopetin cep kısmını oluşturan fonksiyonel cep mini bir çantaya dönüşüp annenin telefon, cüzdan vb. gibi eşyalarını yanında taşıyabilmesine olanak sağlamaktadır. Anne bebeği büyüdükten sonra da farklı kullanım alanları ile uzun ömürlü olarak kullanabilmektedir. Yavaş modayı destekleyen tasarım, ebeveynlerin hayatını sürdürülebilir bir şekilde kolaylaştırmaktadır.

Şekil 14: Fonksiyonel Giysi Tasarım Uygulaması.

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Kumaş İçeriği

Ham halinde %100 pamuk kullanılması ve aynı zamanda sağlam ve dayanıklı bir kumaş türü olması sebebiyle tasarımda denim kumaş tercih edilmiştir. Denim kumaş, dayanıklılığı ile uzun süre aşınmadan kullanılma imkanı sağlamaktadır. Giyim ihtiyacını uzun süreli olarak karşılayan bu kumaş tüketimdeki hızı azaltarak sürdürülebilir bir çözüm sunmaktadır.

Denim kumaş, iplik halinden kumaş haline gelene kadar birçok boya, terbiye ve bitim işlemlerine tabi tutulmaktadır. Denim üretiminde yıkama proseslerinde fazlasıyla enerji, su kaynağı ve insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durum insan sağlığını ve çevreyi olumsuz etkilemektedir. Günümüzde kaynak kullanımı ve insan sağlığını kontrol altına almaya yönelik olarak sürdürülebilir ve ekolojik bir çözüm olan lazer teknolojisi geliştirilmiştir. Lazer teknolojisi, su kullanmadan sıfır atık ile temiz ve çevre dostu üretim imkanı sağlamaktadır ve aynı zamanda ekonomik bir işlemdir (Batur ve Ayrancılar, 2021: 1057).

Şekil 15: Lazer teknolojisi uygulanmış denim kumaş.

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Fonksiyonel giysi örneği hazırlanırken sürdürülebilir bir yöntem olan lazer teknolojisi uygulanan bir kumaş tercih edilmiştir. Örnek konvansiyonel (geleneksel) üretim ve tasarım örneğinde kullanılan reçeteler aşağıdaki tabloda karşılaştırılmıştır.

Tablo:1 Geleneksel ve sürdürülebilir yıkama yönteminin karşılaştırılması.

Geleneksel Yıkama	Sürdürülebilir Yıkama
1. Bıyık	1. Lazer bıyık + PP sprey görüntüsü (Lazer teknolojisi)
2. Zımpara	2. Ön yıkama
3. Ön yıkama	3. Enzim yıkama (Taşsız)
4. Taşlama	4. Durulama
5. Durulama	5. Organik Ağartıcı ile Ağartma
6. Ağartma (hypo)	6. Nötralizasyon
7. Nötralizasyon	7. Durulama
8. Durulama	8. Yumuşatma
9. Sıkma	9. Sıkma
10. Kurutma	10. Kurutma
11. Kasar	
12. Durulama	
13. Yumuşatma	
14. Sıkma	
15. Kurutma	

Fonksiyonel giysi tasarım örneğinde, konvansiyonel metottaki insan gücüne dayalı kuru işlem prosesleri (bıyık, zımpara, permanganat sprey) yerine lazer teknolojisi kullanılmıştır. Katı atık ve çevre kirliliğine sebebiyet veren taş yıkama ve ağartma (potasyum permanganat veya sodyum hypoclorit) yerine de çevreye zararsız organik ağartıcı kimyasallar kullanılmıştır. Ayrıca üretimde kullanılan makinelerde düşük flotte oranı ile üretim reçetesi oluşturularak enerji sarfiyatında tasarruf sağlanmıştır. Yukarıdaki verilen örnek reçeteler üzerinden yapılan hesaplamalara göre kazanımlar aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 2: Sürdürülebilir yıkama yönteminin kazanımları

Kaynak	Geleneksel Yıkama	Sürdürülebilir Yıkama	Kazanım
Elektrik tüketimi(kWh)	0,33	0,52	-%63
Doğalgaz Tüketimi (m3)	0,22	0,11	%50
Dolaylı Su Tüketimi(m3)	54,33	47,07	%14,47
Doğrudan Su Tüketimi (m3)	55,67	36,93	%34
Aktif Proses Süresi (dk)	260	230	%12

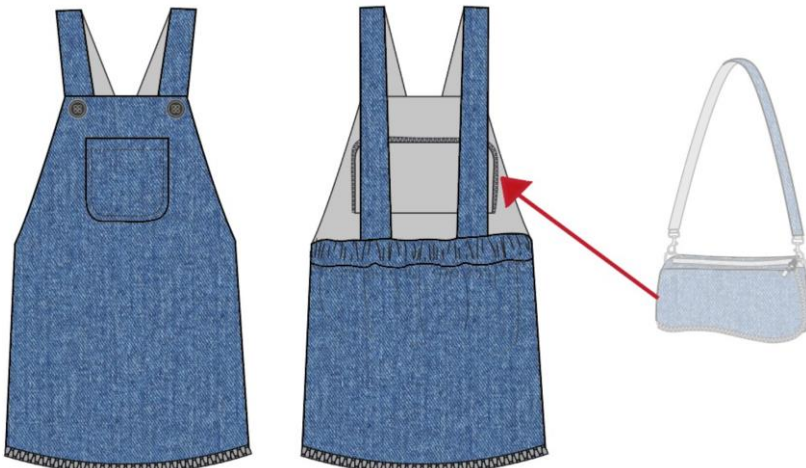
Lazer teknolojisinin uygulanması ile; elektrik tüketimi %63 artarken Doğalgaz tüketimi %50, dolaylı su kullanımı %14,47, Doğrudan su tüketimi %34 ve Aktif Proses süresi 12 kar sağlanmaktadır. Kar ve zarar oranları karşılaştırıldığında lazer teknolojisinin sürdürülebilirliğe önemli derecede katkı sağladığı görülmektedir (Veysel Can Erdoğan, Röportaj, 2023)

Aksesuar Seçimi

Fonksiyonel giysi tasarım örneğinin 1. kullanım şekli olan salopet elbisenin alt kısmında bulunan fermuar dişlisi ürünün yastığa dönüşmüş halinde metal aksesuarların bebek cildine verebileceği zarara karşılık plastik dişli ve gizli fermuar tercih edilmiştir.

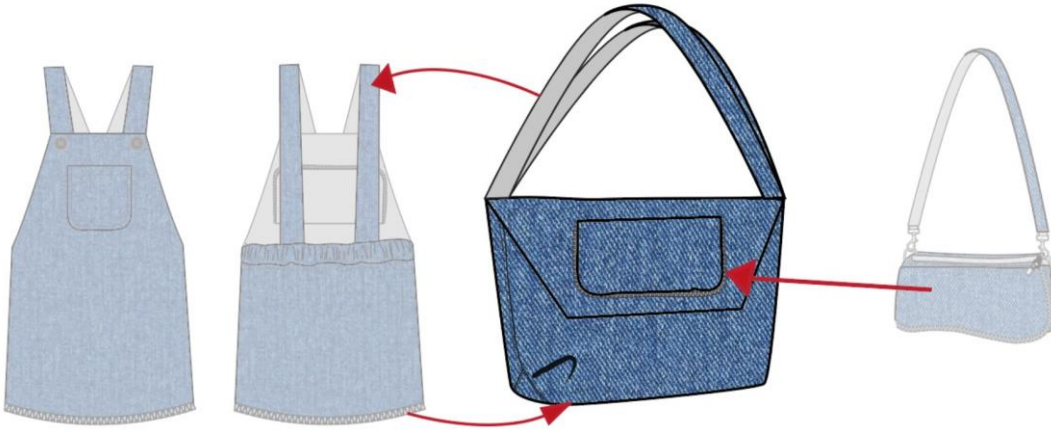
Teknik Detaylar

Salopet Elbise: 1. kullanım alanı olan salopet elbisenin ana beden kumaşında ve askılarında denim kumaş kullanılmıştır. Dikim aşamasında çift kat tulum çalışılarak fermuarın tene teması engellenip estetik bir görünüme sağlanmıştır. Ön yaka ve arka belde birleşen askılar plastik düğmeler ile takılıp çıkarılabilen fonksiyonel özelliğe sahiptir ve bu askılar 2. kullanım alanı olan kol çantasında askı olarak kullanılmaktadır.

Şekil 16: Salopet Elbise Teknik Çizimi.

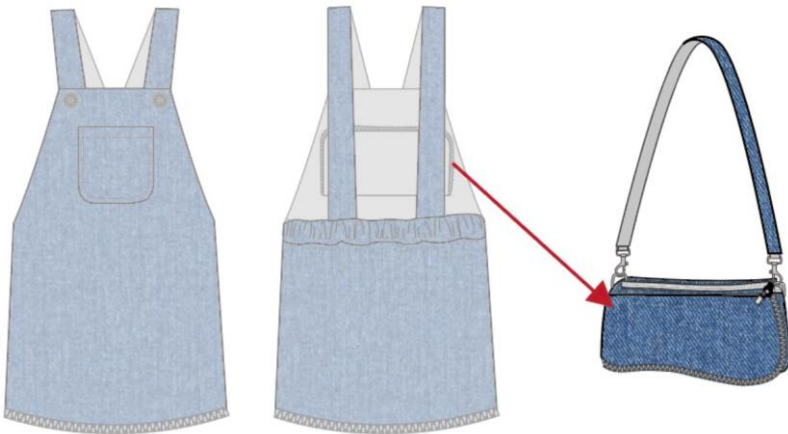
Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Kol Çantası: 2. kullanım alanı olan kol çantası, salopet elbisenin etek ucunda bulunan fermuar kapatılıp, askıları belin sağ ve sol kısmından takıldığı zaman büyük bir kol çantasına dönüşmektedir. Bebeğin ihtiyacı olabilecek tüm eşyaları kolay bir şekilde taşınmaya uygundur. Ayrıca 3. Kullanım alanı olan baget çanta bu tasarımda da çanta gözü olarak kullanılmaktadır.

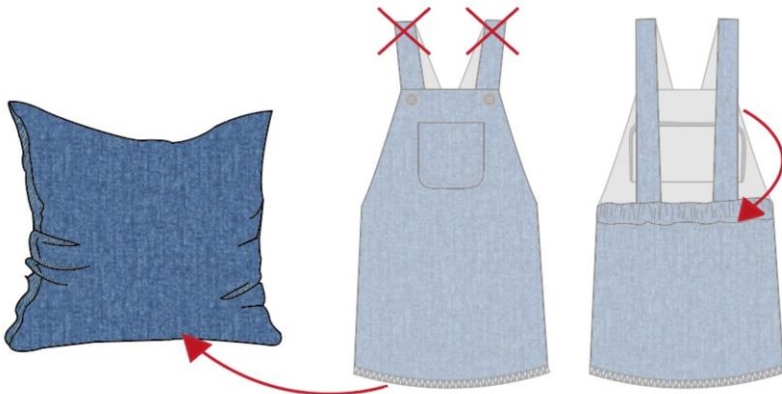
Şekil 17: Kol Çantası Teknik Çizimi.
Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Baget Çanta: 3. kullanım alanı olan baget çantanın alt kısmında çift taraflı fermuar dişlisi bulunmaktadır ve diğer bir dişlide salopet elbisenin ön iç yüzünde bulunmaktadır. Bu dişli sayesinde kol çantasında yeni bir göz oluştururken annenin telefon, cüzdan vs gibi küçük ihtiyaçlarını yanında taşıyabileceği baget çantaya dönüşmektedir.

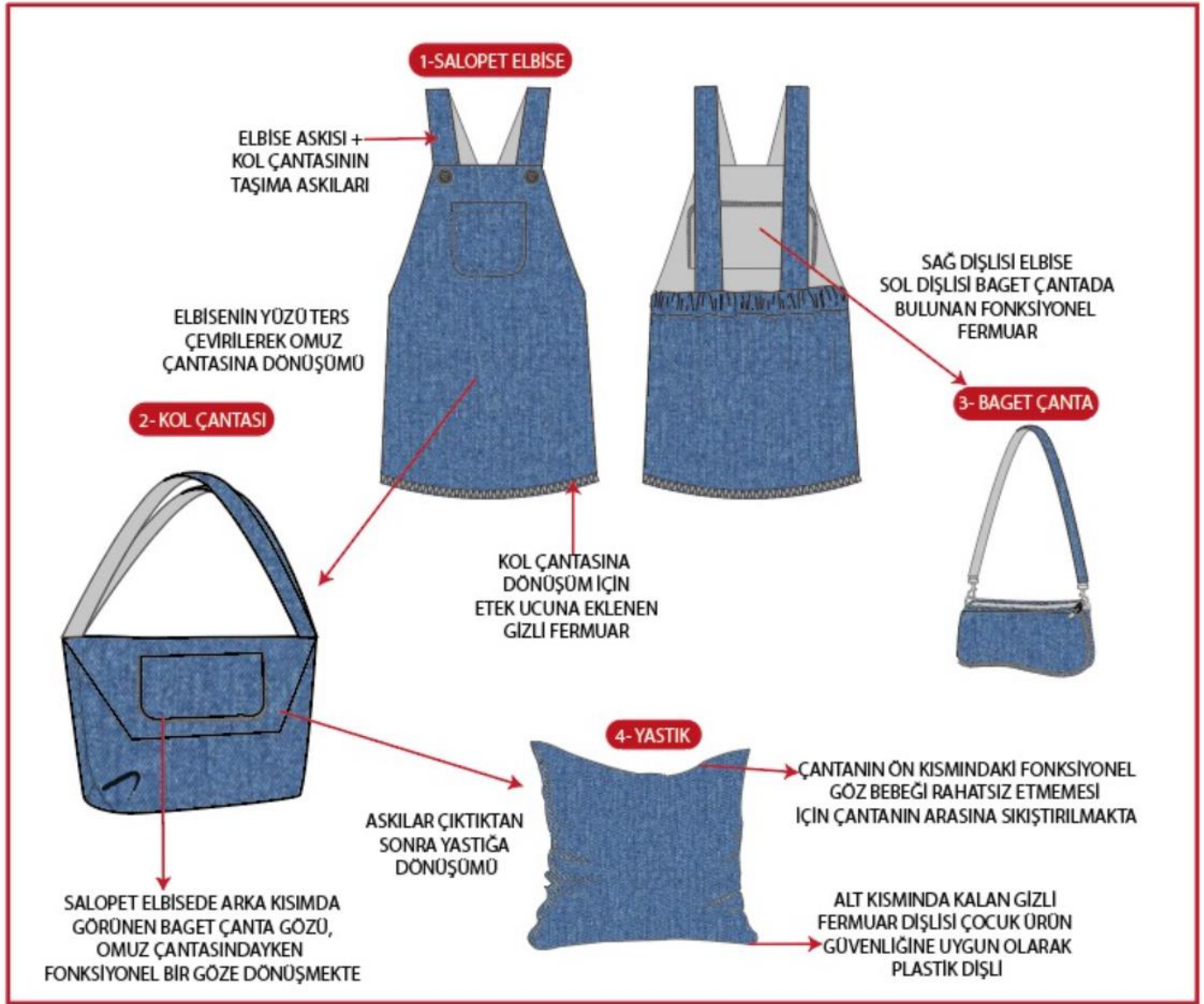

Şekil 18: Baget Çanta Teknik Çizimi.
Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Yastık: 4. ve son kullanım alanında ebeveynlerin dışarıdayken bebeklerini uyutabilecekleri bir yastığa dönüşmektedir. Gizli fermuar ve plastik dişli bebek ile temas etmediği için konforlu bir kullanım sağlamaktadır.

Şekil 19: Yastık Teknik Çizimi.
Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 20: Fonksiyonel Giysi Tasarımı Teknik Çizimi.

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

SONUÇ

Günümüzde üretilen ürünlere ilişkin önemli problemlerden biri de kısa ömürlü olmalarıdır. Bebek giysilerinde bu süre yetişkin giysilerine oranla çok daha kısa sürelidir. Hızlı büyüyen bebeğin giysi tüketimi zaruri ihtiyaçlarındandır. Ebeveynler büyüyen çocukları için yeni giysiler almak zorundadırlar. Bu giysilerin ömrünü uzatabilmenin ve aynı zamanda modanın üretimdeki hızını azaltmanın birçok yöntemi vardır. Az sayıda üretilen, yüksek kaliteli sürdürülebilir içeriğe sahip yavaş moda ürünlerinin kullanılması, geri dönüştürülebilir içerikli ekolojik kumaşlar, fonksiyonel kullanıma sahip tasarımlar, ikinci el mağazaları ve mobil uygulamalar bunlardan sadece bir kaçıdır.

Bu çalışma, Türkiye ve dünya genelinde bulunan sürdürülebilir bebek markalarına dikkat çekilmektedir. Ayrıca modadaki hızı azaltmaya yönelik birden fazla kullanım alanına sahip sürdürülebilir içerikle hazırlanan fonksiyonel bir giysi tasarımı sunulmaktadır.

Makale kapsamında yapılan bireysel araştırmalar sonucunda bebek ve çocuk giyim markalarının ve tasarımcıların yavaş moda, ekolojik moda ve geri dönüşüm kavramlarına bakış açılarının ve sürdürülebilirlik stratejileri değerlendirilerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- ✓ Günümüzde artan teknoloji ile inovatif çalışmalar gitgide önem kazanmaktadır. Tasarımcı Jesse Milliken'in polivinil alkolden üretilen vegan bebek ayakkabıları ve Theis markasının ana malzemesi zeytin olan vegan ayakkabıları sürdürülebilirliğe inovatif bir şekilde çözüm bulmaktadır.
- ✓ Bebeklerin hızlı büyümeleri dolayısıyla kısa ömürlü olarak tüketilen giysileri birden fazla bebeğin ve çocuğun kullanımına sunan Red Orka, Borobabi, Tchibo Share ve Vigga markalarının aylık abonelik hizmeti ile giysiler kiralanabilmektedir. Abonelik hizmeti, zaman, para ve yerden tasarruf sağlarken aynı zamanda geri dönüşüm sağlanmaktadır.

- ✓ Giysilerin tasarımındaki fonksiyonellik ürünlerin kullanım ömrünü uzatmaktadır. Tasarımcı Ryan Mario Yasin'in çocukların hızlı büyüme hızı kaynaklı artan tüketim ihtiyacı düşünülerek tasarladığı Petit pli tasarımlar 4 aydan 36 aya kadar giyilmekte ve yedi beden aralığını kapsamaktadır. Tüketimdeki hızı sürdürülebilir bir şekilde azaltmaktadır. Ayrıca makalenin son bölümünde sunulan giysi tasarım örneği ile sürdürülebilirliğe fonksiyonel giysiler ile çözüm bulunmaktadır.
- ✓ Tekstil atıklarının azaltılmasına yönelik olarak ikinci el satışlar ve sosyal sorumluluk projeleri aile ekonomisine ve özellikle de ekosisteme fayda sağlamaktadır.

Makale kapsamında sunulan tasarım örneği ve giyim markalarının ve tasarımcıların çalışmalarının bilinirliğinin artırılması, aynı zamanda benzer çalışmaların yaygınlaştırılması açısından fayda sağlayacaktır. Tasarımcılar ve firmalar tarafından uygulanan bu projeler ile bilinçli üretici ve tüketiciler oluşacaktır.

KAYNAKÇA

- Alvarado, D. (2021). "21 Best Kids Thrift Stores To Buy and Sell Used Kids Clothing Online", 1 Temmuz 2021 tarihinde 21 Best Kids Thrift Stores To Buy and Sell Used Kids Clothing Online • Sustainably Kind Living adresinden alındı.
- Atay, M. (2016). Çocukluk Döneminde Gelişim 1, Kök Yayıncılık, Ankara.
- Axworthy, N. (2018). "German Brand Upcycles Olive Leaves into Vegan Leather Shoes", 18 Aralık 2018 tarihinde German Brand Upcycles Olive Leaves into Vegan Leather Shoes | VegNews adresinden alındı.
- Ayanoğlu, S. G. & Ağa, S. (2017). "Sürdürülebilir Moda Kavramına Yönelik Tasarım Fikirleri", Art-e Sanat Dergisi, 10 (19), 255.
- Azıklı H. (2018). "Tekstil Ve Moda Tasarımı Açısından Sürdürülebilirlik", Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bayar, İ. (2020). "Sürdürülebilir Çocuk Giyim Markaları", 5 Nisan 2023 tarihinde <https://wannart.com/icerik/22530-surdurulebilir-cocuk-giyim-markalari> adresinden alındı.
- Chow, P. (2021). "Preloved designer children's clothing for less", 16 Kasım 2021 tarihinde Second-Hand Designer Children's Clothes & Baby Gear Online (expatliving.sg) adresinden alınmıştır.
- Çebi, T. (2014). "Akıllı Tekstillerin Giyim Ve Ev Tekstillerine Etkisi", Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, S. (2021). "İkinci El Kıyafet Alıp Satabileceğiniz Uygulamalar", 5 Nisan 2023 tarihinde <https://tekno safari.net/ikinci-el-kiyafet-alip-satabileceginiz-uygulamalar/> adresinden alındı.
- DHA, Demirören Haber Ajansı, <https://www.dha.com.tr/ekonomi/ebeveynlerin-onceligi-organik-kiyafetler-oldu-2196852> adresinden alındı.
- Digital Talks Ekibi, (2021). "Hollandalı Döngüsel Bebek Giyim Markası Red Orka, Aylık Tulum Aboneliği Sunuyor", 5 Nisan 2023 tarihinde <https://www.digitaltalks.org/2021/10/06/hollandalı-dongusel-bebek-giyim-markasi-red-orka-aylik-tulum-aboneliği-sunuyor/> adresinden alındı.
- Doğan, Ç., & Ozan, E. (2014). Kişiselleştirme yoluyla kullanıcıları tasarım sürecinde etkin kılan yöntem ve yaklaşımların sürdürülebilirlik için ürün tasarımı açısından değerlendirilmesi. UTAK 2014 Bildiri Kitabı.
- Duong, A. (2018). "Tchibo Share' is an Online Baby Clothing Rental Service", Nisan 3, 2023 tarihinde Baby Clothing Rental Services : Tchibo share (trendhunter.com) adresinden alındı.
- Duran, B. (2018). "Sürdürülebilirlik Kavramının Önemi, Karşılaşılan Sorunlar Ve Şirketlerin Sürdürülebilirlik Raporlarının İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dündar, N. (2019). "Tüketicilerin Geri Dönüştürülmüş Kaynaklardan Üretilen Giysilere Yönelik Tutumu", Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ebebek, (2023). "Benden Kardeşime Dönüşüm Sepetleri artık tüm İstanbul mağazalarında", 2 Nisan 2023 tarihinde https://tr.linkedin.com/posts/halilerdogmus_ebebek-bebek-activity-7055096153519890432-GMWY adresinden alındı.
- Emon, D. (2012). Bebeklikten Okula Öğrenmede İlk Adımlar, Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Enerji Gazetesi, (2021). "Antik Japon Sanatı Origami", 3 Nisan 2023 tarihinde <https://www.enerjigazetesi.ist/buyuyen-kiyafetler-petit-pli/> adresinden alındı.

- Erdoğan, V. (2023, 20 Nisan). “Denim Kumaşlar ve Yıkama Teknikleri Üzerine Röportaj” Lc Waikiki Genel Merkez, İstanbul.
- Forsman, L. ve Madsen, D. (2017), "Consumers' Attitudes Towards Sustainability And Sustainable Labels in The Fashion Industry", Yüksek Lisans Tezi, The Swedish School of Textiles.
- Geyik Değerli, N. (2019). “Tekstil ve Moda Tasarımında Sürdürülebilirlik”, Sosyal Bilimler Dergisi,6(34) 404.
- Gören, G. (2022). “Suda Çözünerek Kaybolan Vegan Bebek Ayakkabıları” 26 Mart 2023 tarihinde <https://bigumigu.com/haber/suda-cozunerek-kaybolan-vegan-bebek-ayakkabilari/> adresinden alındı.
- Güler, B. ve Ayranpınar, S. (2021). “Lazer Teknolojisi: Sürdürülebilir Denim Üretiminde Ekolojik Çözüm”, International Congress on Art & Design Research and Exhibition.
- Haar, J. (2017). “Vigga Creates a Circular Economy for Baby and Maternity Clothes”, 29 Mart 2023 tarihinde [Recycled Baby Clothing : vigga \(trendhunter.com\)](https://www.trendhunter.com/vigga/) adresinden alındı.
- Hertantyo, S. (2021). “Labels for Change: Can Sustainable Fashion Certifications Help Solve Our Fashion Crisis”, 16 Mart 2023 tarihinde [What's the Role of Sustainable Fashion Certifications? \(consciouslifeandstyle.com\)](https://www.consciouslifeandstyle.com/whats-the-role-of-sustainable-fashion-certifications/) adresinden alındı.
- Kapbula, O. (2023). “Sürdürülebilirlik”, 4 Nisan 2023 tarihinde <https://kapbula.com.tr> adresinden alındı.
- Kipöz, Ş. (2015). Sürdürülebilir Moda, Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul.
- Kitikate, (2023). “Sertifikalarımız”, 4 Nisan 2023 tarihinde <https://www.kitikate.com.tr> adresinden alındı.
- Kose, S. G. ve Aydın, K. (2020). “Sürdürülebilir moda perakendeciliği: Tüketici algıları üzerine bir araştırma”, Istanbul Business Research, 49(1), 89.
- Magger, (2020). “Lokali Destekleyin: Yerli Çocuk Markalarını Keşfedin”, 4 Nisan 2023 tarihinde <https://www.themaggar.com/yerli-cocuk-markalari/> adresinden alındı.
- Mangır, A. F. (2016). “Sürdürülebilir Kalkınma İçin Yavaş ve Hızlı Moda”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 19(41), 150.
- McQuarrie, L. (2020). “Borobabi's Model Helps Parents Save Money and Reduce Waste”, 2 Nisan, 2023 tarihinde [Kid-Friendly Circular Clothes : circular clothes \(trendhunter.com\)](https://www.trendhunter.com/circular-clothes/) adresinden alındı.
- Mehrali, N. (2015). “Moda Akımlarının, Giysi Koleksiyonu Oluşum Sürecine Etkisinin Araştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Namlı, A. K. (2023). Eğitim Kavramsal Temelleri 8, Efe Akademi Yayınları, İstanbul.
- Oklar, G. (2021). “Sürdürülebilir tüketim davranışı ve teknoloji kabul modeli: Letgo ve Dolap uygulamaları örneği”, Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Ökten, Z. (2020). Moda ve Ekonomi, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Özgün, C. & AYVAZ, K. (2017). “Tekstil ve modada sürdürülebilirlik”, Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi, 3(1), 3.
- Peters, A. (2022). “When your baby outgrows these shoes, you don't throw them away—you boil them” 27 Mart 2023 tarihinde [When your baby outgrows these shoes, you don't throw them away—you boi \(fastcompany.com\)](https://www.fastcompany.com/when-your-baby-outgrows-these-shoes-you-dont-throw-them-away-you-boil-them/) adresinden alındı.
- Poyraz, S. (2023). Tots and More “Hakkımızda”, 4 Nisan 2023 tarihinde <https://www.totsandmore.com.tr/Sayfalar/hakkimizda-1/> adresinden alındı.
- Şen, K. ve Gürel, R. (2021). “Tekstilde Sürdürülebilirlik ve Geri Dönüşüm Esaslı Yenilikçi Hammaddeler Üzerine Bir Yaklaşım”, The European Journal of Research and Development, 1(1), 4-15.
- Şenyuva, E. (2018). “Yüzde yüz organik pamuktan, cinsiyetsiz çocuk kıyafetleri üreten Little Yucca'nın yaratıcısı Seray Cengiz Sezer'le konuştuk”, 4 Nisan 2023 tarihinde <https://www.yesilist.com/yuzde-yuz-organik-pamuktan-cinsiyetsiz-cocuk-kiyafetleri-ureten-little-yuccanin-yaraticisi-seray-cengiz-sezerle-konustuk/> adresinden alındı.
- Sevinç, G. (2019). “Geçmişten Günümüze Denim Ve Sürdürülebilir Moda İçin Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şevkay, I. (2021). “Sürdürülebilir Giyim Modasında Modüler Tasarım: Bir koleksiyon Önerisi” Yüksek Lisans Tezi, Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Şimşek, E. (2004). “Çocukluk dönemi dini gelişim özellikleri ve din eğitimi”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, (1) 208.

Toey, (2023). “The Functional Design”, 5 Nisan 2023 tarihinde <https://shoptoey.com> adresinden alındı.

Turhan, E., Kartum, G., & Özdemir, Y. (2018). “Sürdürülebilir Üretim ve İşletme Uygulamaları”, *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-15.

Turunç, Ö. N., (2019). “2000-2015 Yılları Arası Giysi Tasarımında Öncü Yaklaşımlar” Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2022-49673#:~:text=TÜİK%20Kurumsal&text=Canlı%20doğan%20bebek%20sayısı%202022,%2C6%27sı%20kız%20oldu.&text=Toplam%20doğurganlık%20hızı%2C%20bir%20kadının,ortalama%20çocuk%20sayısını%20ifade%20> adresinden alındı.

Uğurdağ, S. (2018). “Zeytin derisinden üretilen ayakkabı koleksiyonu: Thies” 5 Nisan 2023 tarihinde <https://www.yesilist.com/zeytin-derisinden-uretilen-ayakkabi-koleksiyonu-thies/> adresinden alındı.

Varol, M. Ç. (2022). “Bir sürdürülebilirlik örneği olarak ikinci el tüketim”, *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 51-68.

Yıldırım, L. (2017). “Geri Dönüşüm/İleri Dönüşüm/Tekrar Kullanım Kapsamında İkinci El Giysiler Ve Sürdürülebilirlik”, *Art-E*, 10(20).

Yücel, S. & Tiber, B. (2018). “Hazır Giyim Endüstrisinde Sürdürülebilir Moda”, *Tekstil ve Mühendis Dergisi*, 25 (112) , 374.

Uçkan Yüksel, C, Kaya Pazarbaşı, Ç. (2020). “Eşya Kütüphanesi” ve “Bebe Dönüşüm”: Türkiye’de Kültüre Dayalı Paylaşım Servis Sistemleri Örnekleri”, *Sanat Dergisi*, (35), 32-40.

GÖRSEL KAYNAKLAR

URL 1: <https://sepa.org.tr/daha-surdurulebilir-bir-dunya-icin-denge-arayisi/> (Erişim Tarihi: 22 Eylül 2022)

URL 2: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2022-49673#:~:text=TÜİK%20Kurumsal&text=Canlı%20doğan%20bebek%20sayısı%202022,%2C6%27sı%20kız%20oldu.&text=Toplam%20doğurganlık%20hızı%2C%20bir%20kadının,ortalama%20çocuk%20sayısını%20ifade%20> Erişim Tarihi: 15 Mart 2023)

URL 3: <https://kapbula.com.tr> (Erişim Tarihi: 4 Nisan 2023)

URL 4: <https://little-yucca.com/tr/pages/shapes-things-collection> (Erişim Tarihi: 4 Nisan 2023)

URL 5: Suda Çözünerek Kaybolan Vegan Bebek Ayakkabıları • Bigumigu (Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2022)

URL 6: <https://www.yesilist.com/zeytin-derisinden-uretilen-ayakkabi-koleksiyonu-thies/> (Erişim Tarihi: 31 Aralık 2018)

URL 7: <https://www.presseportal.de/pm/9283/3837239> (Erişim Tarihi: 11 Ocak 2018)

URL 8: <https://thetrampery.com/news/30-under-30-europe-2020-petit-pli-founder-ryan-mario-yasin/> (Erişim Tarihi: 19 Mart 2020)

URL 9: <https://www.enerjigazetesi.ist/buyuyen-kiyafetler-petit-pli/> (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021)

URL 10: <https://shoptoey.com/pages/the-functional-design> (Erişim Tarihi: 4 Nisan 2023)

URL 11: <https://teknosafari.net/ikinci-el-kiyafet-alip-satabileceginiz-uygulamalar/> (Erişim Tarihi: 15 Ekim 2021)

URL 12: <https://www.bisektor.com/nivogo-ve-ebek-yeni-projesini-hayata-gecirdi/> (Erişim Tarihi: 7 Mart 2023)